

Po II wojnie światowej, kiedy władze komunistyczne zakazały im pracy z młodzieżą, boromeuszki zajęły się opieką nad osobami starszymi i nieuleczalnie chorymi. Obecnie na terenie klasztoru działa Zakład Opiekuńczo-Leczniczy.

Znajdującą się na terenie klasztoru kaplicę pod wezwaniem Św. Rodziny wzniesiono w latach 1877-78 w stylu neoromańskim, z wyposażeniem w stylu neogotyckim. Jej ozdobę stanowi ołtarz z obrazami Św. Rodziny, św. Karola Boromeusza oraz św. Jadwigi. Kaplicę zdobią okna z witrażami, chór wspiera się na dwóch neoromańskich kolumnach z kapitelami kostkowymi, od dołu sufit zdobiony jest ornamentyką geometryczną. Ornamentyka na suficie została zamalowana po II wojnie światowej i odkryta w czasie renowacji w 1998 r.

Z klasztoru boromeuszek udajemy się ulicą Wyższa Brama na Plac Kościelny, który swoją nazwę bierze od ewangelickiego Kościoła Jezusowego.

10 Kościół Jezusowy

Kościół Jezusowy rozpoczęto wznosić w 1710 r., przedtem na tym miejscu przez rok stał mały drewniany kościółek. Budowę kierowali H. G. Hausruker i J. Ried z Opawy. Zasadnicze prace, zakończone budową sklepienia nad główną nawą wykonano do 1723 r., w 1750 r. ukończono wysoką na 72 metry wieżę. Nowy ołtarz ufundowano w 1767 r., w 1785 r. przyzdobiono ambonę. Kościół gruntownie odrestaurowano w latach 1956-57.

Kościół Jezusowy jest budynkiem dwukondygnacyjnym, trójosiowym, z kwadratową wieżą. Jedynym ozdobnym elementem fasady jest kamienny portal

z 3 ćwierci XVIII w. Zbudowany został na planie prostokąta, z jednonprześlowym prezbiterium. Centralne miejsce zajmuje wysoki na 17 m ołtarz z symbolem Opatrzności Bożej w zwieńczeniu, figurami czterech ewangelistów na dolnej nastawie oraz dwoma parami kolumn. W centrum ołtarza znajdują się „Ostatnia Wieczerza”, autorstwa Franza Oesera z Lipska. Po bokach prezbiterium znajdują się kaplice chrzcielna i przedpoğrzebowa, z klasycystycznymi portalami z 1 poł. XIX w. Nad nawami bocznymi znajdują się dwie kondygnacje empory, kościół rozświetla 59 półokrągłych okien. W nawie najważniejszym elementem jest wysoka na 9 metrów kazalnica zbudowana w stylu barokowo-manierycznym, z posągami Chrystusa Zmartwychwstałego na baldachimie. Na chórze Kościoła Jezusowego mieści się zabytkowa Biblioteka Tschammera, powstała w 2 poł. XVIII w.

Schodzimy do skrzyżowania ul. P. Stalmacha i ul. 3 Maja, gdzie skręcamy w lewo. Dochodzimy do Olzy, by Mostem Wolności przejść do Czeskiego Cieszyna. Ul. Střelniční oraz Dukelská prowadzą nas do kościoła Na Niwach.

11 Kościół Śląskiego Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego Na Niwach

Po 1920 r. ewangelicy z Czeskiego Cieszyna utworzyli seniorat czeskiego Śląska wschodniego, przy czym Niemcy i ślązakowcy opowiadali się za przyłączeniem do Niemieckiego Kościoła w Czechach, Morawach i na Śląsku. Po zerwaniu w 1926 r. Polacy pozostali w ramach Śląskiego Kościoła Ewangelickiego, a w 1931 r. przystąpili do budowy własnego kościoła. Ukończono go w 1932 r. według planów E. Davida, ukończono jesienią 1932 r. Kościół, zwany popularnie kościołem Na Niwach zbudowany jest na planie krzyża, z fasadą szeroką na ponad 24 m. Dominantą kościoła jest 50-metrowa wieża, zakończona szczytem w formie ostrołupa. W jej podstawie umieszczono wejście główne,

obramowane portalem ostrołukowym. Autorem ołtarza głównego jest znany rzeźbiarz Henryk Nitra z Dolnych Błędowic. Z kościoła korzysta także Ewangelicki Kościół Luterski (Luterská církev evangelická a.v. v České republice).

Ul. Střelniční kierujemy się wprost do dworca kolejowego z 1889 r., przejściem pod nim przedostajemy się na drugą stronę torów. Ul. Frýdecká (ul. Frydecká) zmierzamy do skrzyżowania z ul. Gymnazijní (ul. Gimnazjalną)

12 Kościół czesko-braterski, ul. Frýdecká (ul. Frydecka)

Kościół zaprojektował w 1926 r. E. David dla Czeskośląskiego kościoła ewangelickiego, zbudowano go w latach 1928-29. Jest oparty o plan centralny, z przedsionkiem, z którego wyrastają po bokach dwie niskie wieżyczki. Pomieszczenie główne, przykryte dachem w kształcie ostrołupa, ozdobione jest prostą dekoracją w duchu modernistycznej architektury wiedeńskiej. Śladem niemieckiego ekspresjonizmu jest masywny gzyms korony.

Po II wojnie światowej właścicielem kościoła pozostał Czesko-braterski kościół ewangelicki wyznania augsburskiego [Česko-bratrská církev evangelická a.v.] w Czeskim Cieszynie. Obecnie użytkuje go Kościół Braterski (Církev bratrská).

Przechodząc dalej ul. Gymnazijní (ul. Gimnazjalną) dochodzimy do Náměstí Dr. Martina Luthera (Placu dr Marcina Lutra), na którym znajduje się świątynia Czesko-braterskiego Kościoła Ewangelickiego A. W. Na Rozwoju.

13 Kościół Ewangelicki, Náměstí Dr. Martina Luthera (pl. Marcina Lutra)

Dla potrzeb niemieckojęzycznej ludności Czeskiego Cieszyna, która w 1926 r. opowiedziała się za przynależnością do Niemieckiego Kościoła w Czechach, w 1927 r. na podstawie projektu W. Schöna i J. Kozła wybudowano nowy kościół przy Náměstí Dr. Martina Luthera (Placu M. Lutra). Jest to budowla w typie bazyliki,

o szerokiej nawie, z fasadą o masywnej wieży z dzwonnica w środku. Przed wejściem znajduje się trójosiowy portyk, wsparty na szeregu arkad, których lica są ozdobione wypukłymi zygzakami. Nawą jest zamknięta sklepieniem ozdobionym kontrastową czarno-brunatną dekoracją, tworzącą fałszywe kasetony. Po II wojnie światowej kościół został przejęty przez państwo czechosłowackie, jego użytkownikiem stał się Czesko-braterski Kościół Ewangelicki a.w. [Česko-bratrská církev evangelická a.v.] w Czeskim Cieszynie.

Spacerem ulicami Czeskiego Cieszyna docieramy na Aleje prezydenta Masaryka (Masarykovy sady), dawniej zwane Alejami arcyksięcia Albrechta. Z lewej strony znajduje się przy nich katolicki kościół Serca Jezusowego.

14 Kościół Serca Jezusowego przy Alejach prezydenta Masaryka

Jezuici działali w Cieszynie od 1670 r. do rozwiązania zakonu w 1773 r. Powrócili do niego w 1885 r. i w latach 1891-1894 wybudowali przy Alejach Kościół Najświętszego Serca Jezusowego. Obok wystawiono plebanie i dom dla odnowionego konwentu jezuitów. Kościół Serca Jezusowego wzniesiono według planów wiedeńskiego architekta Ludwika Zatzki. Zbudowany został w stylu neogotyckim, z transeptem oraz z fasadą z dwoma wieżami (dokończono tylko północną). Fasadę z dużym trójkątnym szczytem, zdoł m.in. duże okno rozetowe. Wnętrze wyposażała znana firma rzeźbiarska Ferdinanda Stuflessera ze St. Ulrich w Tyrolu. Od 1920 r. kościół pełni funkcje kościoła parafialnego w Czeskim Cieszynie.

Tekst: Janusz Spyra
Edycja: Renata Karpińska
Projekt graficzny: Małgorzata Stroka
Fotografie: Renata Karpińska, Henryk Wawreczka, Konrad Dwornik
W publikacji wykorzystano ilustracje ze zbiorów: Muzeum Śląska Cieszyńskiego,
oraz z publikacji:
M. Makowski, J. Spyra, H. Wawreczka „Cieszyn i Czeski Cieszyn w starych widokówkach i fotografiach”, Wart, Nebory, 1999
Wydawca:
Biuro Promocji i Informacji
Urząd Miejski
Rynek 1
43-400 Cieszyn
tel: 033 4794240-3
fax 033 4794 303
e-mail: promocja@um.cieszyn.pl
www.cieszyn.pl
EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

1	Rotunda romańska pod wezwaniem św. Mikołaja	8	Kościół parafialny pod wezwaniem św. Marii Magdaleny
2	Kościół parafialny pod wezwaniem św. Jerzego	9	Klasztor Sióstr Miłosierdzia św. Karola Boromeusza
3	Średniowieczny nieistniejący klasztor franciszkanów	10	Kościół Jezusowy
4	Kościół filialny pod wezwaniem św. Trójcy	11	Kościół Śląskiego Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego
5	Klasztor i kościół braci bonifratrów	12	Kościół czesko-braterski
6	Klasztor i kościół sióstr elżbietanek	13	Kościół Ewangelicki
7	Kościół filialny pod wezwaniem św. Krzyża	14	Kościół Serca Jezusowego

Janusz Spyra

VIA SACRA

Kościóły i klasztory w Cieszynie i Czeskim Cieszynie

Cieszyn 2008

